

ŠTÁTNA ŠKOLSKÁ INŠPEKCIA

úsek inšpekčnej činnosti

Staré grunty 52, 841 04 Bratislava 4

Správa

o stave odstránenia nedostatkov zistených pri inšpekciách v strednej odbornej škole v školskom roku 2012/2013 v SR

Základné údaje

Kontrola odstránenia nedostatkov zistených pri inšpekciách sa konala v **128** stredných odborných školách, z ktorých bolo 96 štátnych, 26 súkromných, 6 cirkevných a 9 škôl bolo s vyučovacím jazykom národností. Spolu bolo vykonaných **148** následných inšpekcií. V 7 školách boli opakované následné inšpekcie (v 1 súkromnej škole v Trnavskom kraji 5, v ďalšej súkromnej škole v Trenčianskom kraji 4, v inej súkromnej škole v Prešovskom kraji 2).

Na odstránenie zistených nedostatkov bolo uplatnených **1 309** opatrení, z toho 524 odporúčaní, 9 upozornení, 602 opatrení prijatých kontrolovaným subjektom, 167 opatrení uložených školskou inšpekciou a 7 záväzných pokynov.

Prehľad akceptácie/splnenia týchto opatrení uvádza tabuľka:

Prehľad uplatnených opatrení										
Spolu	1 309									
z toho	odporúčania		upozornenia ¹		opatrenia prijaté kontrolovaným subjektom		opatrenia uložené školskou inšpekciou		záväzný pokyn ²	
Počet	524		9		602		167		7	
z toho	akceptované	%	splnené	%	splnené	%	splnené	%	splnené	%
	493	94,08	9	100	562	93,35	150	89,82	7	100

1 odporúčanie, 5 opatrení prijatých kontrolovaným subjektom, 5 opatrení uložených školskou inšpekciou a 1 záväzný pokyn nebolo možné skontrolovať z dôvodu ich neaktuálnosti, organizačných zmien v škole, prípadne z dôvodu zmeny právnych predpisov.

Analýza zisteného stavu

Prevládajúce nedostatky zistené pri inšpekciách

Z celkového počtu uplatnených opatrení bolo akceptovaných a splnených **1 221** (93,27 %).

Zistené nedostatky sa vyskytli v/vo

- školských vzdelávacích programoch,
- pláne kontinuálneho vzdelávania,
- rozhodnutiach riaditeľov neštátnych škôl a vo výkone štátnej správy v 1. stupni,
- pedagogickej dokumentácii,
- systéme vnútornej kontroly a hodnotenia zamestnancov,
- začleňovaní žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami (ŠVVP),
- hodnotení a klasifikácii žiakov,
- organizácii výchovy a vzdelávania,
- vymenovaní pedagogických zamestnancov do riadiacej funkcie,
- preventívno-výchovných programoch ochrany pred sociálno-patologickými javmi.

¹ Opatrenie platné do 31.12. 2012

² Opatrenie platné do 31.12. 2012

Plnenie opatrení na odstránenie zistených nedostatkov

Odporúčania

Školská inšpekcia uplatnila spolu **524 odporúčaní**. Najčastejšie smerovali ku ŠkVP, k zlepšeniu úrovne ich vypracovania, ich aktualizácii a doplneniu. Odporúčania sa týkali aj vypracovania a konkretizácie plánu kontinuálneho vzdelávania pedagogických zamestnancov, vypracovania a zefektívnenia vnútorného systému kontroly a hodnotenia zamestnancov, neuplatňovania aktuálneho pokynu na hodnotenie a klasifikáciu žiakov, uvádzania platných právnych predpisov v pedagogickej dokumentácii, vypracovania preventívno-výchovného programu ochrany pred sociálno-patologickými javmi, zlepšenia výkonu štátnej správy v 1. stupni a rozhodovania v nešťátnych školách. Školská inšpekcia odporučila v niektorých súkromných školách zriadiť žiacku školskú radu.

Prijatím odporúčaní kontrolovanými subjektmi (94,08 %) sa zvýšila kvalita vypracovania ŠkVP, ich obsahová úplnosť a informačná hodnota, vytvorili sa predpoklady pre skvalitnenie výchovno-vzdelávacieho procesu, rozvíjanie kľúčových kompetencií a finančnej gramotnosti žiakov. Akceptácia odporúčaní vytvorila predpoklad k zefektívneniu a k prehĺbeniu vnútornej kontroly, k zabezpečeniu objektívnejšieho hodnotenia a klasifikácie žiakov. Zlepšil sa predpoklad zosúladenia kontinuálneho vzdelávania pedagogických zamestnancov s potrebami škôl, skvalitnilo sa vedenie pedagogickej dokumentácie, rozhodovanie v nešťátnych školách a výkon štátnej správy v 1. stupni. Prijatie odporúčaní prispelo ku zriadeniu žiackej školskej rady v niekoľkých súkromných školách.

Ojedinelé neakceptovanie odporúčaní týkajúce sa ŠkVP spôsobilo pretrvávanie nedostatkov v kvalite výchovno-vzdelávacieho procesu, zachovávalo neuspokojivý stav v systéme kontroly zamestnancov a jeho formálnosť, neumožnilo žiakom jedného študijného odboru byť objektívne hodnotení z odborného výcviku, nerešpektovalo práva a potreby žiakov so ŠVVP a neumožnilo pozitívne vplývať na prevenciu pred sociálno-patologickými javmi. Nezriadením žiackej školskej rady v 3 školách neumožnili žiakom podieľať sa na chode školy.

Plnenie opatrení prijatých kontrolovaným subjektom

Riaditeľmi škôl bolo **prijatých 602 opatrení**. Najčastejšie boli opatrenia vzťahujúce sa ku ŠkVP, k vypracovaniu UP v súlade s RUP, k úprave rozsahu a obsahu UO, k doplneniu niektorých chýbajúcich predmetov a poznámok do UP. Opatrenia prijaté kontrolovaným subjektom sa týkali aj vypracovania chýbajúceho ŠkVP (študijný odbor poštová prevádzka), prerokovania ŠkVP s radami školy a so stavovskými alebo profesijnými organizáciami (ojedinele aj s pedagogickými radami). Ďalšie prijaté opatrenia súviseli s odstránením nedostatkov v rozhodnutiach riaditeľov škôl a vo výkone štátnej správy v 1. stupni a odstránením nedostatkov v nesplnení kvalifikačných predpokladov na výkon riadiacej funkcie, v podmienkach na výchovu a vzdelávanie žiakov so ŠVVP a v ich pedagogickej dokumentácii, v realizácii prijímacieho konania, v hodnotení a klasifikácii žiakov a v školských poriadkoch. Zriedkavejšie sa prijaté opatrenia týkali nedostatkov v organizácii výchovy a vzdelávania (prekročený počet vyučovacích hodín v jednom dni, nesprávny režim prestávok, organizácia externej formy štúdia, prekročenie povoleného počtu žiakov v skupine).

Splnením väčšiny opatrení prijatých kontrolovaným subjektom (93,35 %) sa zvýšila kvalita vypracovania ŠkVP a súlad so ŠVP, eliminovali sa nedostatky v školských poriadkoch, skvalitnilo sa rozhodovanie a vytvorili sa predpoklady pre zintenzívnenie spolupráce medzi stavovskými a profesijnými organizáciami a školami. Vypracovaním individuálnych výchovno-vzdelávacích programov (IVVP) a dôslednejším vedením dokumentácie vznikol predpoklad skvalitnenia vzdelávania a rešpektovania špecifických potrieb žiakov so ŠVVP.

Nesplnením opatrení prijatých kontrolovaným subjektom sa nezlepšila prehľadnosť a funkčnosť UP, nezefektívnila sa organizácia vyučovania, pretrvávali nedostatky

vo vydaných rozhodnutiach o uložených výchovných opatreniach a nezabezpečila sa objektívnosť prijímacieho konania.

Plnenie uložených opatrení

Školská inšpekcia **uložila 167 opatrení** na odstránenie pretrvávajúcich nedostatkov v ŠkVP. Išlo o nesúlad medzi UP a RUP, nezaradenie povinných predmetov do UP, rozpor medzi UO a UP v počte vyučovacích hodín, absencia UO niektorých predmetov, nedostatočná kvalita vypracovania a plnenia UO, nezapracovanie podmienok ukončovania výchovy a vzdelávania do ŠkVP, neprerokovanie ŠkVP s príslušnou stavovskou alebo profesijnou organizáciou. Ďalšie uložené opatrenia sa týkali rozhodovania riaditeľov neštátnych škôl (najmä o komisionálnych skúškach) a výkonu štátnej správy v 1. stupni, prijímania na vzdelávanie, nezaistenia bezpečnosti prekročením povoleného počtu žiakov v skupine. Menšia časť uložených opatrení súvisela s nevypracovaním IVVP, skvalitnením podmienok vzdelávania žiakov so ŠVVP a s organizáciou vyučovania z hľadiska psychohygieny.

Splnenie uložených opatrení (89,82 %) malo pozitívny dopad na vypracovanie ŠkVP, odstránili sa nedostatky vo vydávaných rozhodnutiach a výkone štátnej správy v 1. stupni a na vzdelávanie sa prijímali žiaci, ktorí spĺňali právnymi predpismi stanovené podmienky. Delenie tried na skupiny s ohľadom na povolený počet žiakov zvýšilo ich bezpečnosť a organizáciou vyučovania so zaradením prestávok podľa psychohygienických zásad sa upravil režim práce a odpočinku v súlade s potrebami žiakov. Vypracovanie IVVP a zabezpečenie bezbariérového vstupu do budovy školy zlepšilo podmienky a kvalitu výchovy a vzdelávania zdravotne znevýhodnených žiakov.

Nesplnenie uložených opatrení malo za následok závažné nedostatky v realizácii výchovno-vzdelávacieho procesu podľa nekvalitne spracovaných UO niektorých predmetov v rámci všetkých študijných odborov v 1 škole v Trnavskom kraji. V tejto škole zotrvali aj nedostatky v nezohľadnení kontinuity jazykového vzdelávania pri prechode zo základnej na strednú školu, v rozhodovaní riaditeľa pri prijímaní žiakov do vyšších ročníkov bez diferencnej skúšky. Negatívne následky malo aj nezaradenie najmenej 30-minútovej prestávky medzi dopoludňajšie a popoludňajšie vyučovanie a organizácia vzdelávania podľa IVVP. Nesplnením opatrení v inej škole pokračovalo vyučovanie v dvoch vyučovacích jazykoch v niektorých skupinách a predmetoch, čo malo za následok neplnenie UO.

Plnenie upozornení

Štátna školská inšpekcia uplatnila upozornenia adresované zriaďovateľom 8 súkromných a 1 cirkevnej školy týkajúce sa nesúladu ŠkVP so ŠVP, odbornosti vyučovania, zriadenia rady školy a zosúladenia adresy školy uvádzanej v jej názve so skutočným stavom.

Prínosom splnenia upozornení bolo odstránenie nedostatkov a zosúladenie stavu s právnymi predpismi.

Plnenie uložených záväzných pokynov

Vedeniu škôl bolo uložených 7 záväzných pokynov týkajúcich sa dodržania rozsahu vzdelávania v 2-ročnom pomaturitnom štúdiu v súlade s RUP, vyradenia 3 žiakov z evidencie začlenených žiakov a štúdia jednotlivých predmetov v rozpore s platnými právnymi predpismi. Plnenie 1 záväzného pokynu nebolo možné kontrolovať z dôvodu zrušenia predmetnej Správy o výsledkoch školskej inšpekcie Krajským súdom v Trenčíne v časti, kde boli záväzné pokyny uložené.

Iné zistenia

V kontrolovanom subjekte v Trnavskom kraji, kde sa vykonalo 5 opakovaných následných inšpekcií, pretrvávali mimoriadne výrazné nedostatky v nekomplexnom a nekvalitnom vypracovaní ŠkVP, v organizácii vzdelávania a spôsobe hodnotenia žiakov externého štúdia (dokumentácia z komisionálnych skúšok obsahovala rozporné informácie a nesúlad

v dátumoch), v spôsobe prijímania žiakov vyšších ročníkov, v rozhodovaní riaditeľa (o prijímaní uchádzačov na vzdelávanie a komisionálnych skúškach). Vyústením tohto stavu boli výsledky maturitných skúšok, v ktorých v predchádzajúcom školskom roku neuspela viac ako polovica žiakov. Školské inšpekčné centrum Trnava podalo podnet hlavnému školskému inšpektorovi na návrh vyradiť školu zo siete.

V ďalšej škole v Trenčianskom kraji sa vyskytovali výrazne nedostatky v ŠkVP ešte pri tretej následnej inšpekcii, pričom sa pri tejto kontrole zistilo aj porušenie ďalších právnych predpisov v nevyhovujúcom organizačnom zabezpečení vyučovania praktickej prípravy, v realizácii komisionálnych skúšok a v priestorovom a materiálnom zabezpečení vyučovania telesnej a športovej výchovy. Odstránenie nedostatkov bolo zistené až pri štvrtej následnej inšpekcii.

Závažné nedostatky boli zistené v škole v Prešovskom kraji, kde nemali vypracovaný ŠkVP pre jeden učebný odbor, na nadstavbové štúdium prijali uchádzačov, ktorí nespĺnili podmienky prijatia podľa platných právnych predpisov, riaditeľ pri rozhodovaní o štúdiu jednotlivých predmetov a jeho organizácii postupoval v rozpore s právnymi predpismi, pri prijímaní na externú formu štúdia neurčil jednotné kritériá prijatia, prihlášky na vzdelávanie ako i rozhodnutia o prijatí boli vydané po stanovenom termíne a v deň začatia následnej inšpekcie (20. septembra) škola nemala vypracovaný rozvrh hodín pre jeden študijný odbor. Dodatočne predložený rozvrh hodín neobsahoval počet hodín jednotlivých predmetov v súlade s učebným plánom.

V inej škole v Trenčianskom kraji sa konalo 5 následných inšpekcií. Vzťahovali sa ku nedostatkom zisteným počas tematickej a komplexnej inšpekcie, v súvislosti s ktorou sa konali 2 opakované následné inšpekcie (nedostatky v pedagogickom riadení, kontrolnej činnosti a pedagogickej dokumentácii).

V Žilinskom kraji bolo pri následnej inšpekcii zistené, že stavovská organizácia (Republiková únia zamestnávateľov) sa napriek viacerým písomným výzvam nevyjadrila k 4 zaslaným ŠkVP.

Vedenie 1 školy neakceptovalo požiadavku Štátnej školskej inšpekcie na prepracovanie prijatých opatrení na odstránenie zistených nedostatkov, doplnenie termínov a konkrétnej zodpovednosti za ich odstránenie, neprebralo list zo ŠIC Trenčín a zaslalo ho späť.

Záver

Uplatnené splnené opatrenia mali pozitívny vplyv na zvýšenie úrovne výchovno-vzdelávacieho procesu najmä skvalitnením vypracovania ŠkVP, plnením plánu kontinuálneho vzdelávania pedagogických zamestnancov, skvalitnením systému vnútornej kontroly a hodnotenia zamestnancov, zlepšením podmienok vzdelávania začlenených žiakov, dôslednejším vedením pedagogickej dokumentácie a zobjektívením hodnotenia a klasifikácie žiakov. Odstránenie nedostatkov v organizácii výchovy a vzdelávania, v rozhodovaní riaditeľov a výkone štátnej správy v 1. stupni a vypracovanie a realizácia preventívno-výchovných programov zlepšili výchovno-vzdelávaciu činnosť škôl.

Nesplnenie uplatnených opatrení v časti škôl nepriaznivo vplýva na kvalitu učebných plánov a učebných osnov. V systéme kontroly pedagogických zamestnancov pretrvávala formálnosť a v rozhodnutiach riaditeľov nekompetentnosť. V niektorých školách sa nezabezpečila objektivnosť prijímacieho konania a lepšia organizácia vyučovania. Obzvlášť závažné nedostatky viedli k návrhu na vyradenie 1 súkromnej školy zo siete škôl.

Negatívne zistenia

- výrazné nedostatky sa počas následných inšpekcií zistili najmä v súkromných školách

Odporúčania a podnety

Riaditeľom škôl

- skvalitniť kontrolnú činnosť zameranú predovšetkým na vypracovanie školských vzdelávacích programov

Ministerstvu školstva, vedy výskumu a športu SR

- doplniť do školského zákona ustanovenie týkajúce sa prijímania žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami na vzdelávanie v stredných školách podobne, ako je to pri prijímaní týchto žiakov na základné školy (v § 61 ods. 1)

Štátnemu pedagogickému ústavu

- podieľať sa na doplnení Metodického pokynu č. 21/2011 na hodnotenie a klasifikáciu žiakov stredných škôl o zásady hodnotenia žiakov so zdravotným znevýhodnením

Štátnemu inštitútu odborného vzdelávania

- vymedziť podmienky organizácie vzdelávania v športových triedach SOŠ (športová príprava) podobne ako je to v RUP pre gymnáziá a základné školy

Metodicko-pedagogickým centrám a stavovským organizáciám

- zabezpečiť vzdelávanie učiteľov odborných predmetov k tvorbe učebných osnov

Stavovským organizáciám

- vyjadrovať sa ku školským vzdelávacím programom v súlade s platnými právnymi predpismi